

VINERI • 11 SEPTEMBRIE 2015 • ANUL LXV NR. 37

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

„Noi tot românește vorbim, românește citesc și Biblia...”
Fățărnicii și dezamăgiri la început de an școlar
Amintiri de jumătate de secol din băncile școlii din Jula

Urmăriți-ne:

www.foaia.hu

foaia@foaia.hu

www.facebook.com/foaiaromaneasca

CALENDAR ORTODOX

14 septembrie, luni, (+) Înălțarea Sf. Cruci (Post negru)
15 septembrie, marți, (+) Sf. Ier. Iosif cel Nou de la Partoș; Sf. M. Mc. Nichita Romanul
16 septembrie, miercuri, Sf. M. Mc. Eufimia; Sf. Mc. Meletina
17 septembrie, joi, Sf. Mc. Sofia și ficele sale: Pistis, Elpis și Agapi
18 septembrie, vineri, Sf. Eumenie, Ep. Gortinei; Sf. Mc. Ariadna și Castor
19 septembrie, sâmbătă, Sf. Mc. Trofim, Savatie și Dorime-dont (Sâmbăta după Înălțarea Sf. Cruci)
20 septembrie, duminică, Sf. M. Mc. Eustatie și soția sa Teopista cu cei 2 fii: Agapie și Teopist. Duminică după Înălțarea Sf. Cruci (Luarea Crucii și urmarea lui Hristos)

Curiozități românești

CASTELUL DIN MACEA

Istoria castelului este legată de cea a familiei nobiliare de origine sârbă Csernovics, care în anul 1720 primesc de la Imperiul Austriac titlu nobiliar. În anul 1724, Mihai și fiul său Ioan primesc mai multe domenii printre care și Macea. În același an sunt demarate lucrările la o reședință în comună. Lucrările se sfârșesc probabil în anul 1745, anul morții lui Mihai. În această perioadă castelul avea o singură aripă, cea de est. Soția lui Mihai, Ana, devine următoarea proprietară și cea care va cumpăra domeniile Curtici și Cutos. Nepotul lui Mihai, Lazar Csernovics este cel care va primi în anul 1793 titlul de Graf (Graf). În anul 1804, Pavel Csernovics ajunge proprietar al domeniului Macea. El se va ocupa de amenajarea reședinței. Fiul său, Petru este cel care după o călătorie efectuată în 1845 în Orientul Apropiat va aduce specii exotice precum Ginkgo Biloba, în grădina parcului ce împrejmuea castelul. Totuși, Petru este și cel care va face ca reședința să iasă de sub stăpânirea familiei Csernovics, pierzându-l, conform unor mărturii, la un joc de cărți.

Următorii proprietari vor fi din familia Nagy Károlyi, primul fiind György Károlyi. El va demara în 1862 o nouă modificare a castelului și o extindere prin construirea celei de-a doua aripi, și a turnului înalt de 30 de metri. Această adăugire aduce castelului asemănarea cu modelele în vogă din Franța. În anul 1900, proprietar al domeniului este Gyula Károlyi, cel care îl va aduce pe fotografii Ruhm Ödön să immortalizeze castelul.

După 1912, groful nu se mai ocupă de castel, axându-se în mod special de moșie. Începând cu 1920, Gyula Károlyi se retrage la reședința sa de la Budapesta. În 1939, castelul și parcul trec în proprietatea medicului Adam Iancu din Curtici. Acesta le va poseda până la naționalizarea lor în anul 1948. După această dată, castelul va avea mai multe destinații printre care orfelinat, azil pentru orbi, centru de reeducare pentru copiii orfani sau sediu al Cooperativei Agricole. După Revoluție, începând cu anul 1991, castelul și grădina botanică au fost închiriate de către Universitatea de Vest „Vasile Goldiș”, fiind într-un final achiziționate de aceasta recent.

București

Rezultatele sesiunii de finanțare din toamnă a DPRRP

Pe 7 septembrie au fost publicate, pe site-ul Departamentului Politici pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni din cadrul MAE al României, rezultatele celei de-a doua sesiuni pe 2015 a finanțării proiectelor înaintate de către asociațiile, organizațiile românești. Astfel, din Ungaria au fost aprobate două proiecte și respinse sau neeligibile patru. Va primi finanțare de la București proiectul Editurii de presă și carte

românească NOI din Iula pentru finanțarea parțială a publicației „Foaia românească” (100.000 RON) și proiectul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria pentru „Publicații culturale românești în Ungaria” (94.475 RON).

Au fost respinse proiectele Editurii de presă și carte românească Cronică pentru „Presa românească pentru întărirea identității etnice și culturale a românilor din Ungaria” și cel al

Parohiei ortodoxe române din Apatu pentru „Reabilitări la sediul protopopesco și parohial”. Au fost declarate neeligibile două proiecte: al Așezământului monahal românesc din Budapesta (pentru lucrări de reabilitare la așezământul românesc din Curțile Gojdu) și al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria (pentru lucrări de restaurare la paraclisul episcopal din Bichiș).

E.S.

România are un nou consilier de stat pe problema românilor din afară

Președintele României, Klaus Iohannis, a numit-o pe doamna Sandra Pralong în funcția de consilier de stat la Departamentul pentru Relația cu Românii din Afara Granițelor, începând cu data de 1 septembrie, potrivit unui comunicat al Administrației Prezidențiale.

Sandra Pralong a mai deținut această poziție în

perioada 1998–2000, când a fost consilier personal al președintelui Emil Constantinescu, fiind responsabilă pentru comunicarea internațională și coordonarea politicilor către românii din afara țării.

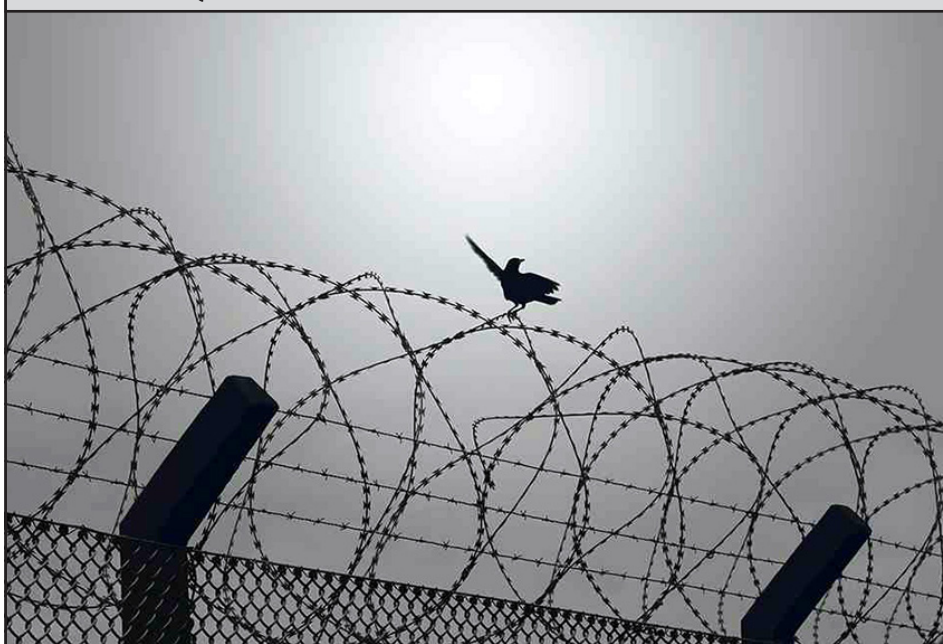
Sandra Pralong este scriitor, politolog și activist civic. Ea a emigrat din România în timpul regimului comunist și s-a întors după

Revoluția din 1989 pentru a înființa filiala din România a Fundației Soros pentru o societate deschisă.

Sandra Pralong este licențiată în Științe Politice, la Universitatea din Lausanne, Elveția (1977–1980) și și-a dat doctoratul în același domeniu, în 2000–2008, la Institutul de Studii Politice din Franța.

A.B.

Poza săptămânii

După 25 de ani, iarăși suntem îngrădiți...

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Maria Muntean din Chitighaz, la 100 de ani, citind „Foaia românească” (foto: Anca Butar)

Crucea Ungariei, acordată unui român din Jula

Judecătorul pensionar din Jula, domnul *dr. Emil Garami*, a fost distins pe 26 august, la Budapesta, cu Ordinul Național „Crucea Ungariei” (*Magyar Érdemrend tisztikeresztje*), atribuită pentru recunoașterea muncii profesionale și administrative, dar și pentru viața exemplară a acestuia. Distincția i-a fost oferită domnului Garami și altor premiați de către *Trócsányi László*, Ministrul Justiției, într-un cadru festiv, eveniment organizat la Palatul Károlyi–Csekonics din Capitala ungară, cu ocazia sărbătorii naționale maghiare de la 20 august.

Domnul Garami locuiește în Jula și este originar din Bătania, unde a absolvit și primele patru clase de școală generală, iar din anul 1950 a fost elevul școlii românești din Jula, unde a rămas să termine și liceul, obținând diploma de bacalaureat în anul 1958. A terminat Universitatea de drept din Seghedin, după care a lucrat la Tribunalul din Bătania doi ani ca notar și 19 ani ca judecător.

Din vara anului 1978 a fost însărcinat cu conducerea Tribunalului din Bătania, iar

în 1979 a devenit secretar de tribunal. În 1984 a devenit judecător la Tribunalul Județean Bichiș, din orașul Jula. Profilul dumnealui a fost dreptul penal, iar din luna mai a anului 1992 a devenit șeful grupului de executare a pedepselor. Mai mult de 45 de ani a lucrat la tribunal, dintre care 43 de ani a fost judecător. În anul 2009, la vârsta de 70 de ani s-a retras din câmpul muncii pentru a-și petrece anii bătrâneții alături de familia sa. Ținem să-l felicităm și noi pe această cale și să-i urăm la mulți ani, multă sănătate și fericire alături de cei dragi ai săi. **A.B.**

Distincții și burse pentru chitighăzeni

La cea de-a IX-a ediție a Festivalului Pogăcițelor din Chitighaz a participat și o delegație a Universității de Vest „Vasile Goldiș” din Arad, condusă de *prof. univ. dr. Aurel Ardelean*, președintele Universității. În semn de înaltă recunoș-

tință pentru activitatea depusă în administrația locală și dezvoltarea învățământului, *prof. univ. dr. Aurel Ardelean*, i-a acordat, în numele Senatului Universitar, doamnei primar *Maria Gyuricska Kalcsó*, Diploma de Excelență a Universității

de Vest „Vasile Goldiș” din Arad. Cu această ocazie, domnul *prof. Ardelean* a anunțat Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad acordă burse gratuite pentru tinerii din Chitighaz, care vor să studieze în România, la Arad. **E.Ș.**

EDITORIAL

Cu istoria nu-i de-a joacă...

Țigani din Ungaria sunt supărați foc pentru ultimele declarații ale premierului *Orbán Viktor*, pentru că acesta s-a scăpat (sau nu) să zică la o întâlnire cu diplomații străini din Ungaria că nimeni nu are dreptul să le spună unguilor câți imigranți să primească în țara lor, pentru că nici ei nu spun niciunei țări din Occident câți țigani imigranți din Ungaria să accepte pe teritoriul lor. Această analogie între imigranții sirieni sau afgani și țigani din Ungaria i-a deranjat atât de tare pe liderii comunității țigănești încât l-au declarat pe *Orbán*, „inapt” pentru reprezentarea intereselor celor 10 milioane de cetățeni ai Ungariei. În afară de țigani, însă, nicio minoritate națională din Ungaria nu și-a spus părerea în public, oficial, despre politica Guvernului *Orbán* față de imigranții care în aceste săptămâni traversează Ungaria. Spunem „traversează”, pentru că deocamdată nu am aflat de nicio familie de sirieni sau irakieni care ar dori să se stabilească definitiv în frumoasa noastră țară.

După șocul pe care l-am trăit cu toții în urma descoperirii „camionului morții”, aflat pe marginea unui drum din Austria venind dinspre Ungaria, cu 71 de cadavre ale imigranților, imaginile cu miile de imigranți „cazați” prin stațiile de metrou din Budapesta, cu construirea fără oboseală de către armata maghiară a gardului de sârmă la granița dintre Ungaria și Serbia, numit de mulți un Zid al Rușinii, cu bărbați, femei și copii mărșăluind pe autostrada dinspre Budapesta către Viena, toate aceste imagini continuă să ne umple zilele, să ne încarce memoriile. Rețele sociale sunt arhipline de știrile și imaginile legate de acest subiect. Politicul din Ungaria se vaită în stânga și în dreapta că nimeni nu ne ajută, că Europa ne-a abandonat și ne lasă singuri să soluționăm o problemă care nu este a noastră, toată lumea învinuiește pe toată lumea, Occidentul se prezintă ca o mamă primitoare care-i așteaptă pe imigranți cu brațele deschise decât că Ungaria este cea care le stă în cale și își impune propriile legi, în același timp, imigranții, bătrâni și copii, femei și bărbați, se sufocă de vremea caniculară sau, acum momentan, îndură frigul de nici zece grade noaptea, dormind pe jos, în gări sau pe marginea drumului și neînțelegând aproape nimic din ceea ce se întâmplă în jurul lor. Dacă au bilet de tren, de ce nu-i duce trenul? Dacă i se face rău unui afgan bătrân în subsolurile gării Keleti de ce salvarea nu-i acordă primul ajutor ci îi caută prima dată actele? Dacă la o femeie siriană îi pornesc durerile facerii, de ce trebuie să-și nască odrasla pe marginea șanțului? Ce țară e asta??? Au fugit din fața războiului, a bombardamentelor, ca să fie umiliți, jecmâniți într-o țară așa-zis europeană?

Și atunci când am crede că aici nimeni nu mai înțelege nimic, că haosul total este stăpân la el acasă, apar în fața noastră tot mai mulți oameni de omenie, civili din Ungaria care ajută, adună colecte, donează bani, haine, sânge, tot ce are și poate, se joacă cu copiii imigranților, vindecă, hrănește, mângâie...

Ei sunt cei care au învățat în școala vieții lecția de bază a omenirii: că cei care uită istoria sunt condamnați să o reîntâiască. Politicul ungar motivează construirea gardului de sârmă și tratamentul ostil cu imigranții că ei nu fac altceva decât apără frontierele de „zecile de milioane (de imigranți) care vor veni în Europa” și din cauza cărora „mai devreme sau mai târziu, vom deveni o minoritate pe continentul nostru”. Ungurii care zic asta uită (probabil pentru că așa vor ei, să uite) că, în toamna anului 1956, propriii cetățeni ai acestei țări au ajuns în situația imigranților din gara Keleti, când sute de mii de unguri au așteptat trenurile să fugă în lumea largă din fața retorsiunilor pentru participarea la revoluția din Ungaria. Cu istoria nu-i de-a joacă...

Eva Șimon

„Noi tot românește vorbim, românește citesc și Biblia...”

Acasă la Maria Muntean din Chitighaz, o credincioasă de 100 de ani

În curtea unei căsuțe frumos îngrijite din Chitighaz am întâlnit-o pe una dintre cele mai longevive locuitoare a satului Chitighaz, pe nana **Maria Muntean**, o femeie în vârstă de exact 100 de ani. Nana Măriucă are 7 nepoți și 13 strănepoți. A muncit din greu o viață întreagă. De-a lungul celor 100 de ani a trecut prin multe greutăți, dar rostul vieții la găsit întotdeauna în credință și muncă. Săptămâna trecută, la ceas de sărbătoare și de bucurie am fost în vizită la ea acasă, împreună cu colega **Anca Becan**. Pe 13 septembrie, nana Măriuca împlinește 100 de ani. Îi spunem printre primii: **La mulți ani în sănătate și bucurii!**

Maria Munteanu s-a născut în anul 1915. La vârsta de doar 17 ani, în 1932, s-a cununat cu Mihai Rotiș, cu care a trăit împreună 62 de ani, în anul 1994 rămânând văduvă. Românește a învățat să vorbească de la mama sa, iar ungurește a învățat la școală.

– Când am fost la mama, ea m-o dat ca să învăț la școală. Șase ani am umblat la școală ungurească, pentru că pe acele vremuri nu a fost în sat școală românească. Ca învățător l-am avut pe Berki și a fost mulțumit cu rezultatele mele, pentru că am învățat destul de bine. Mama ne-a crescut românește, iar la școală am învățat ungurește. Suntem români, numai că dacă la școală am învățat ungurește, atunci știm și ungurește. Noi tot românește vorbim, românește citesc și Biblia. Doar cu strănepoții vorbesc ungurește.

Dumnezeu m-a ajutat să am atâția ani

Familia o respectă pentru că este o mamă bună, a luptat toată viața ca să-și crească cei doi copii. Dar

când merg copiii și rămân părinții, este foarte greu...

– Am doi prunci, o fată și un băiat. În anul 1984 a murit băiatul meu, Mihai. Măriuca, fata mea stă în Chitighaz și șed aici împreună cu ea, în casa pe care noi am construit-o. Doresc la toată lumea și tinerilor de astăzi ca Dumnezeu să le ajute așa cum m-a ajutat pe mine. Am trăit tare bine laolaltă cu soțul, toate le-am împărțit. Dumnezeu m-a ajutat să am atâția ani. Pe 13 septembrie voi împlini 100 de ani. Îi dau laudă lui Dumnezeu că nu mi-s pe pat, numai sunt mai slăbănoagă, ca și care-i bătrân.

Botezați în credința baptistă

În anul 1937, împreună cu soțul său, Mihai Rotiș, s-au botezat la Biserica Baptistă din Chitighaz. De la părinți a învățat să se roage și să-i mulțumească lui Dumnezeu și de bine și de rău. De-a lungul anilor a trecut atât prin bucurii cât și prin necazuri, dar viața dănei s-a manifestat printr-o credință adâncă. Îi mulțumește zi de zi lui

Dumnezeu pentru că i-a dat putere și că este cu ea și în ziua de astăzi, și nu o lasă bolnavă. La întrebarea ce poartă în rugăciunile sale către Dumnezeu, dânsa ne spune:

– Aștept ca Dumnezeu să mă ajute să mă duc acasă, la Tatăl Meu. Noi credem în Domnul Isus, credem că El are puterea și numai în El ne punem toată nădejdea. Numai Isus Cristos ne poate ajuta, El ascultă rugăciunea noastră dacă ne rugăm din toată inima. Mă rog lui Dumnezeu până în ziua de astăzi pentru că El ne dă putere, are milă de noi și numai El ne poate purta de grijă. Lui îi dau laudă și mulțumire pentru că mi-a dat sănătate și o viață lungă. A fost și este cu mine și în ziua de astăzi

și nu mă lasă. El ne păzește, El e bun și îndurător. Eu îi mulțumesc că s-a îndurat și de mine. Dacă va veni ziua să mă cheme Tatăl să ajung la El, sunt pregătită, iar dacă mai am de trăit pe acest pământ, îl rog să mă păzească și să mă ferească de tot răul. Dumnezeu m-a ascultat și mă ascultă. Atunci când te rogi din toată inima, Dumnezeu are milă de tine. Mă rog mult să se îndure de mine. Astăzi suntem, mâine nu știm dacă vom mai fi pe acest pământ. Suntem trecători, dar sufletul nostru va merge sus în ceruri, la Tatăl nostru. Trebuie să ne încredem în El.

Acuma toată ziua șed și citesc, că nu am de lucru nimic

Maria Muntean își aduce aminte că a muncit mult și din greu. Au trăit și vremuri grele, dar totuși oamenii au trecut prin ele și poate au fost mai sănătoși. După cum ne spune, ar munci și acum, numai că fiica nu o lasă.

– Când am fost mai tânără, am lucrat tare mult, pentru că am avut două hectare de pământ. Primăvara am mers la sapă, iar când cucuruzul a fost mare și copt a trebuit să mergem afară pe pământ să-l culegem. După ce am cules cucuruzul am tăiat tulheneii cu tăietoarea. Oamenii au lucrat mult cu mâna pentru că pe acele vremuri nu au fost mașinării. Bărbații au secerat cucuruzul și grâul

cu coasa, iar noi, femeile am făcut mănunchi și-l puneam în grămezi. Făceam legători și pe ele puneam snopii. După aceea, veneau bărbații cu cocile și au adus recolta acasă. Nu a fost ușor când am fost tânără, pentru că dacă am avut pământ a trebuit să mergem să-l cultivăm. Acuma toată ziua șed și citesc că nu am de lucru nimic. Fata mea nu mă lasă să lucrez pentru că zice că am lucrat destul toată viața. Nu trebuie să-i ajut la nimic, pentru că tot lucrul îl face ea.

Nană Măriucă este văduvă cu familia și musafirii și din când în când mai iese pe afară să se plimbe. I-am ascultat poveștile, dar ea spune că viața pe care a dus-o nu se compară cu cea a tinerilor de astăzi.

– Tinerii de astăzi sunt mai hodiniți, pentru că nu lucrează din toată puterea cum am lucrat noi. Acuma bărbații numai se suie în mașină și merg să taie recolta. În vremea noastră, oamenii au lucrat din brânci, din putere. Voi nu mai știți cum a fost atunci...

Așa cum ne mărturisește, nana Măriucă citește mult în fiecare zi. Pe lângă Biblie și cărți de rugăciuni, citește și revista noastră, „Foaia românească”. O rugăm să ne permită să-o fotografăm citind „Foaia”. Ea deschide și ne citește tocmai o știre legată de un chitighăzean. Și ne citește, ne citește... fără ochelari. La mulți ani, nana Măriuca! **Ana Cioca**

Locul în care a fost botezat Isus...

Botezul lui Iisus a avut loc în râul Iordan (Matei 3:13), dar unde anume pe cursul râului este o dezbatere încă nesoluționată. Cu toate acestea, UNESCO a stabilit o zonă pe malul estic al râului

Iordan ca loc de închinare, spunând că se crede a fi, cel mai probabil, locul unde a avut loc botezul lui Iisus Christos. Noul Testament nu specifică pe care mal al Iordanului a avut loc

botezul și nu există dovezi istorice ale evenimentului petrecut acum circa 2.000 de ani. Cum era de așteptat, decizia a fost salutăată de autoritățile iordaniene, însă un oficial palestinian s-a plâns că și malul vestic trebuia inclus în situl UNESCO. Experții spun că nu există dovezi arheologice pentru determinarea malului estic ca loc al botezului, deși mai multe biserici l-au acceptat ca pe locația autentică. Cele două locații, una operată de Israel, în vest, și cealaltă, din Iordania, sunt gazdele turiștilor creștini și ai celor care efectuează pelerinaje.

Fățărnicii și dezamăgiri la început de an școlar

Falsul și fățărnicia nu au fost pentru prima dată întâlnite la ședința ATRU, care a avut loc luni, 31 august, la Jula. În ultimii ani, în calitate de jurnalist, am avut ocazia să văd mai multe astfel de situații, când deciziile sunt deja luate cu mult înainte, iar în fața publicului, și pentru ca procesul verbal să apară cât mai real la ședință, rolul de deputat se joacă intrând în sala de ședință, „mască”. Lucrurile au fost discutate deja la o întâlnire anterioară și, privind lumea în ochi, deputații ATRU își joacă rolurile perfect. Însă mai nou sunt tot mai multe lucruri cu miză serioasă. Poate că mai demult nu se îmbulzea lumea să prindă un post de director la o școală de sat, pentru că responsabilitățile erau mari, iar salariul nu era foarte bun. Astăzi însă rolurile s-au schimbat, salariile sunt frumoase iar postul devine tot mai tentant.

Ședința extraordinară din ultima zi de august a avut pe ordinea de zi, printre altele, și hotărârea cu privire la postul de director al Școlii generale bilingve din Bihor (fiind vorba despre școala din Săcal, la care au fost comasate școala din Bedeu și Körösnagyhársány), dar pentru care nu s-a ales nici un director.

Mai jos o să scriu despre această situație cel puțin ciudată. Profesorul *Ioan Cozma* din Jula, originar din Micherechi, cel care a optat pentru școala din Săcal, spre norocul lui, are loc de muncă sigur, este un membru activ al comunității românești, este român din Ungaria, vorbitor de limba română, care și-a încercat și el norocul la concursul lansat de ATRU. Nu doresc acum să-i plâng de milă, pentru că este profesor apreciat în școala ungurească din Jula în care lucrează. Însă modul în care se iau deciziile

la ATRU este de neînțeles, iar condițiile de concurs au fost pur și simplu fățărnice.

Ceea ce mă miră în ultimul timp este faptul că eu am apreciat întotdeauna cum se ajută micherechenii între ei și cum țin unii la alții. Odată ajunși deputați în ATRU, am observat că treaba cu solidaritatea nu mai merge. Nu știu dacă consătenii lui *Ioan Cozma* din ATRU l-au atenționat pe acesta ca să nu-și înainteze dosarul căci postul vacant de la Săcal este „pus deoparte” altcuiva, însă știu un lucru: că nici unul din ei nu l-au votat. Până și deputata care a încercat să le insuflă celorlalți ideea de a nu respinge un român activ a ridicat până la urmă mâna după ceilalți, adică împotriva.

Este de neînțeles și faptul că se cere unui candidat ca să fie născut în localitatea respectivă sau să aibă zece ani de experiență în cadrul învățământului românesc, când știm bine că există și alt director român, ales nu demult de ATRU, care nu zece, dar nici măcar un singur an nu a predat în nici o școală, nu este localnic și totuși... școala condusă de el funcționează bine. Mai avem și directori care conduc școala de la distanță, și nu o fac rău, chiar dacă nu sunt zi de zi printre copii și colegi. În lumea de azi, directorul unei școli trebuie să fie mai mult un manager bun decât pedagog.

Ce să mai zicem că nici domnul *Győri Zoltán*, fostul director de la școala din Săcal, în momentul când s-au comasat școlile din Bihor nu avea practică de zece ani în școala românească, nu era din Săcal, ca să cunoască părinții copiilor din școala lui, nu era vorbitor de limba română (din câte știm noi, nu este nici azi), nu avea pregătirea necesară și totuși... a fost pus de director

la o școală bilingvă. Și așa a fost asta până când ministerul de resort a sesizat că nu poate fi director al unei școli de naționalitate unul care nu are diplomă de pedagog de naționalitate.

Consiliul părinților, al elevilor și al profesorilor au înșirat o seamă de argumente pentru respingerea proiectului domnului *Cozma*. Toată lumea știe cum se adună aceste semnături când nu se dorește ceva. Dar hai să zicem că cererea a fost într-adevăr respinsă de profesori și de părinți. Poate de frică să nu facă noul director școala mai românească, să nu le pretindă profesorilor de limba română să comunice la ore și în pauză cu copiii românește, etc. Însă dacă acesta o fi fost unul din motive, ar trebui să fie atenți și la anul, când termină domnul *Győri* specializarea de română la Sarvaș, după care poate va candida iar la postul de director... Și cine știe, poate după trei ani de specializare va dori și dânsul să mai schimbe pe ici pe colo câte ceva.

Aceste gânduri le-am pus pe hârtie fiind indignată de o scenă, la care am fost martoră la început de an școlar într-o școală de-a noastră. O mămică, cu lacrimi de disperare în ochi, m-a oprit să mă întrebe ce să facă ea cu copilul înscris recent în instituția respectivă, știind că aceasta e școală românească. A fost șocată pentru că în clasa copilului nici un coleg nu știe românește, iar băiatul ei, venit din România, nu știe ungurește. A fost o situație penibilă și am încercat să o încurajez spunându-i să fie liniștită că în scurt timp o să învețe copilul dumneaei ungurește. Și atunci nu va mai fi nici o problemă. Nefericită situație și fatidică încurajare, dar măcar acesta este adevărul pur!

Anca Butar

Pe scurt...

MICHERECHI

În ziua de Sf. Măria Mică, pe 8 septembrie, părintele *Nicolae Bordașiu*, de la biserica Sf. Silvestru din București, descendent al primului preot ortodox, *Ioan Bordaș*, din Micherechi, le-a făcut o vizită-surpriză rudelor, credincioșilor, prietenilor săi din Micherechi. Marți dimineața, părintele *Bordașiu* a slujit la Sfânta Liturghie Arhierescă alături de PS Episcop *Siluan* și de parohul *Ioan Bun*.

SZENTENDRE

Institutul Cultural Român Budapesta în parteneriat cu Muzeul de Artă Brașov și Muzeul Ferenczy din Szentendre organizează expoziția „Hans Mattis-Teutsch – sub semnul Avangardei”. Vernisajul expoziției a avut loc joi, 10 septembrie, la Galeria „Képtár” a Muzeului Ferenczy (2000 Szentendre, Fő tér 2–5). Expoziția poate fi vizitată în perioada 10 septembrie – 4 octombrie 2015.

ALETEA

Pe 12 septembrie, Casa de Cultură „Reibel Mihály” din Aletea găzduiește întâlnirea cluburilor de pensionari din județul Bichiș. Programul va începe la ora 9.00, la căminul cultural, cu întâlnirea cluburilor de pensionari din județ.

CHITIGHAZ

Duminică, 4 octombrie, credincioșii bapțiști din Chitighaz vor veni cu mulțumire înaintea lui Dumnezeu. În aceea duminică, Biserica Baptistă din Chitighaz îi va mulțumi lui Dumnezeu nu numai pentru roadele pământului, ci și pentru binecuvântările spirituale și trupesti, pentru încercări și dragostea Sa. Cu ocazia Zilei de mulțumire, serviciile divine vor începe înainte de masă la ora 9.00, iar după amiază la ora 15.00. Biserica așteaptă la Ziua de mulțumire pe toți cei dornici de a-și exprima recunoștința față de Dumnezeu pentru grija lui părintească.

OTLACA-PUSTĂ

Un grup de români din Asociația „Mihai Purdi” din Otlaca-Pustă, însoțit de președinta *Eva Bocsor Karancsi* și *Elvira Ardelean*, primarul localității, a participat la sfârșitul săptămânii trecute la cea de-a treia ediție a Festivalului Usturoiului. Anul acesta, locația festivalului a fost la Valea Străjii, din Munții Bărgăului.

Fanfara din Rodna Veche a concertat la românii din Otlaca-Pustă

Asociația Culturală Română „Mihai Purdi” din Otlaca-Pustă, în colaborare cu Autoguvernarea Românească locală, a invitat otlăcanii, pe 23 august, la un concert susținut de Fanfara Asociației Culturale din Rodna Veche (România, județul Bistrița-Năsăud). Concertul renumitei fanfare s-a desfășurat în fața bisericii ortodoxe române. La sfârșitul concertului, fiicele povestitorului *Purdi*, *Maria Laszk*, *Ana Sajtos* și *Victoria Tokai* au înmănat conducătorului echipei, *Lehel Szabó*, pâinea nouă legată cu șnurul celor două țări. Cele mai vârstnice locuitoare ale satului le-au mulțumit oaspeților pentru programul deosebit, accentuând importanța programelor culturale care întăresc relațiile de prietenie dintre cele două popoare.

A.C.

GHICITORI

Anotimpul frunzelor uscate,
Lăzilor cu roade încărcate.
Anotimpu-n care noaptea crește
Și în care vremea
se răcește.
(Toamna)

Ne e dragă, ne învață
Lucruri bune pentru viață
Hai ghicește-n gura mare
Este vorba despre...
(Școală)

Are poze minunate
Literale așezate
Rânduri, rânduri, cumițele
Și ne cheamă printre ele.
(Cartea)

Am o vrăjitorică mică
De greșesc, nu-mi este frică.
O chem iute fiindcă știe
Cum se șterge o năzbătie
De pe foaia de hârtie.
(Guma de șters)

Tubulețe colorate,
În cutie așezate.
Lângă pensulă, hârtie
Și puțină măiestrie
Mi-ați făcut o bucurie.
(Acuarele)

Un năsturel, o fundiță,
Un sort bleu,
Mâini, nas, guriță
Picoarele spre porțiță
Se grăbesc...
La grădiniță.
(Fetița)

Prima zi de școală

M-am pregătit de mult
timp pentru școală. Mi-am
luat uniformă nouă, ghioz-
dan și caiete. Era timpul să
spun adio vacanței și bun
venit școlii.

Am pășit în curtea cea
mare a școlii mele. Acolo
am văzut-o pe doamna în-
vățătoare, care ne-a condus
în clasa curată și primitoa-
re. Era prima zi de școală.
În curte se aflau sute de
elevi care erau încântați.
Am intrat în clasă. Nu era
nimeni, decât manualele,
care stăteau singure. Tot
aici ne așteptau culegerile
pline de probleme, exerci-
ții, texte și întrebări. M-am
întors cu spatele și am sim-
țit murmurul cuiva:

– Ce s-a auzit? întreb eu.
– Suntem noi, manuale-
le! zice un manual.
– Tac! zice altul. Nu se
poate afla de existența
noastră.

Atunci m-am întors, dar
nu mai era nimic.

– Am înnebunit? am
zis eu.
– Nu, n-ai înnebunit.
– Ce s-a auzit?
– Noi, manualele! strigă
toate manualele în cor.
Care manual vrei să fie al
tău? Să fim prietene bune
să ne iubim și să învățăm
împreună?

Mi-am îndreptat privi-

rea spre un manual, într-o
parte:

– Cum te cheamă? zic eu.
– Păi...nu știu! Sunt nou.
Încă nu m-a folosit nimeni.
– Vrei să-ți spun manua-
lul de limba română?
– Da. Mulțumesc! Acum
am și eu un nume, o iden-
titate, zise manualul.
– Foarte bine!

M-am așezat la loc în
bancă și manualul de limba
română a început să-mi
spună povestea lui. Dar
ușa se deschise. Atunci,
manualul a zis:

– Pa!
– Pa! i-am răspuns eu.
Când s-a deschis ușa nu
mai eram decât eu în sala
de clasă.

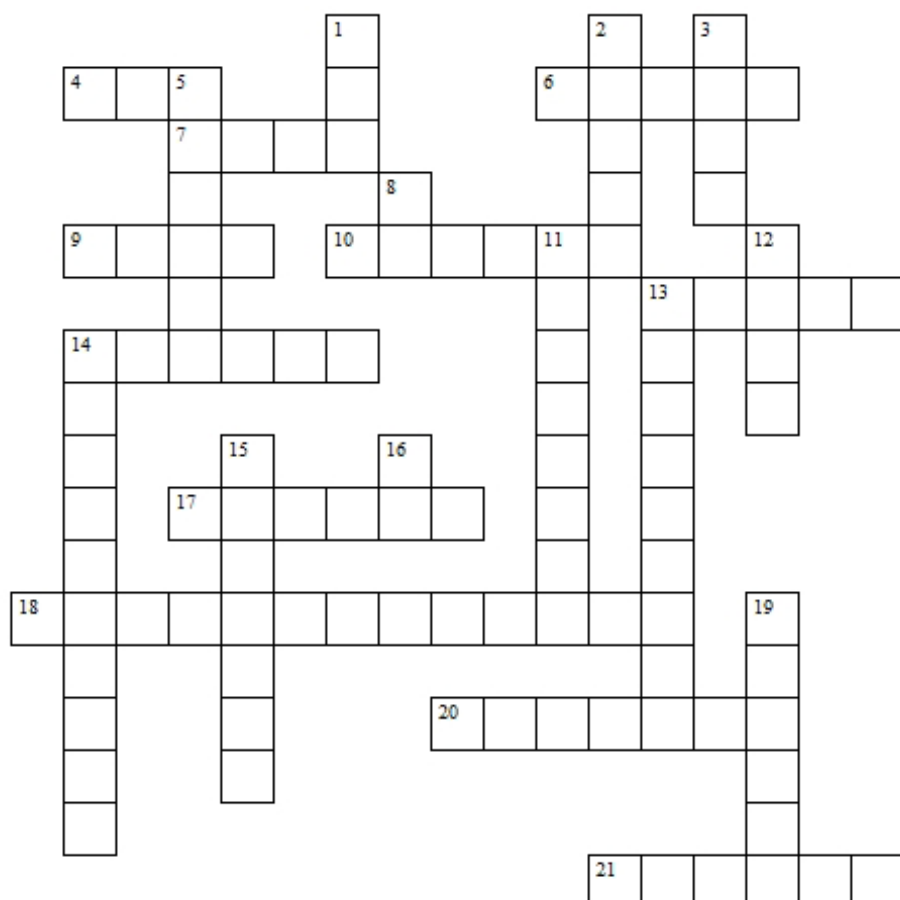
REBUS PENTRU COPII

Orizontal:

4. Regele animalelor
6. Animal încăpățânat care face I-Ha
7. Pasăre pe apă cu lopățele
9. Animal care face lapte
10. Instrument care arată direcția când călătorești
13. Face oamenii să râdă la cîrce
14. Desenezi cu el
17. Peste mare la delfinariu
18. Formă de energie care face lumina să se aprindă
20. Aranjează părul frumos
21. Numele planetei noastre

Vertical:

1. Intrî în casă deschizând-o
2. Animal care are cornițe și behăie
3. Bei apă cu ea
5. Auzim cu ele
8. Obiect rotund făcut de păsări
11. Insectă zburătoare cu corp lunguiet și ochi mari și aripi transparente
12. Instrument muzical care îl lovești cu bețe
13. Suprafața mare de pământ separată de ape
14. Aparat care afișează informații pe un monitor
15. Doctor care se uită la dinții tăi
16. Perioadă de timp care are 24 de ore
19. Bani din metal

Prima zi la grădiniță

Prichindeii de grădiniță au început un nou an școlar la grădinițele românești din Ungaria. De la 1 septembrie, porțile instituțiilor s-au deschis larg de a-i primi și pe cei mai mici pentru educarea și formarea lor. Cu mari emoții, copiii au intrat în sală și au început activitățile. În rândurile de mai jos vă prezentăm statisticile actuale ale grădinițelor din comunitatea românească din Ungaria.

Grupa românească de la grădinița din **Aletea** este frecventată de 20 de copilași, dintre care 5 sunt de grupa mică. Educatoarea **Marta Vidican** predă limba română pentru acești copilași, care sunt de vârste cuprinse între 3-7 ani. Conform informațiilor primite de la directoarea instituției, predarea limbii române se face din două în două săptămâni, astfel copiii în săptămâna numită „românească” însușesc bazele limbii prin cântec, poezie, poveste.

La grădinița din localitatea bihoreană **Apateu**, anul școlar 2015/2016 a început pe 1 septembrie, fiind înscriși 24 de copii. Aici funcționează o singură grupă mixtă, cu un

efectiv de 24 de copii. La grădinița unde se predă limba română, directoarea **Ecaterina Pantea**, care timp de șase ani a condus instituția, de la 1 septembrie 2015 s-a pensionat. **Ecaterina Lazar Pantea** în anul 1981 și-a început cariera de educatoare la grădinița din Apateu, iar de la 1 septembrie 2009 a fost aleasă în funcția de director la această instituție. Conducătoarea provizorie, **Angela Varga**, ne-a informat că cele două cadre didactice de la grădinița din Apateu la ora actuală nu dispun de specializare de naționalitate română. Grădinița din Apateu funcționează sub gestionarea grădiniței din Magyarhomorog.

Grădinița din **Bătania** în

Bătania

acest an școlar numără 45 de copii. Grupa mică, „Dino” are 19 „pitici”, iar grupa mijlocie-mare „Bambi” numără 26 de copilași. Cei micuți deja din prima săptămână s-au jucat frumos, au stat atenți și s-au împrietenit cu ceilalți colegi. Grădinița are o studentă practică pe **Orsolya Ökrös**.

Grădinița din **Bedeu** funcționează cu o singură

grupă mixtă, care numără 12 copilași. La grădinița din Bedeu s-au înscris din această toamnă 4 copilași. Limba română este predată de educatoarea **Maria Szilágyi Kakócs** și **Ecaterina Lakatos Leó**.

Pentru prichindeii de la Grădinița românească din **Chitighaz** prima zi de grădiniță a fost înecată în lacrimi. La grădiniță s-au înscris până la încheierea ediției noastre 17 copii de grupa mică. Părinții care solicită înscrierea copilașilor la grădiniță o pot face încă, astfel efectivul total al grădiniței urmează să crească până la 60.

La Grădinița din Orașul Mare Românesc din **Jula** s-au înscris 17 copilași în grupa mică. Instituția de naționalitate română funcționează cu patru grupe, „Fluturaș”, „Buburuza”, „Veverița” și „Ursuleț”, care numără în total 75 de copii.

Cei care s-au acomodat mai cu ușor cu schimbarea

au fost copilașii din grupa mare de la grădinița din **Micherechi**, care s-au simțit bine în prima zi de grădiniță. Pentru cei mai mici, prima zi a fost interesantă dar în același timp și tristă pentru că acum s-au despărțit prima dată pentru câteva ore de mămici. Conducătoarea grădiniței din Micherechi, **Angela Martin Puskár** ne-a informat că numărul copiilor înscriși în grupa mică este de 9. Grădinița din Micherechi are trei grupe mixte și numără un efectiv de 52 de copii.

Directoarea grădiniței din **Săcal** **Etelca Hering Pálfi** spune că instituția funcționează sub gestionarea Școlii generale de naționalitate română bilingvă din Săcal. Anul școlar a început cu 25 de copilași, dintre care 5 sunt înscriși în grupa mică. La această instituție se învață limba română în cele două grupe, de care se ocupă educatoarele **Irina Monoc Berke** și directoarea **Etelca Hering Pálfi**.

A.C.

Micherechi

Chitighaz

Jula

Un bunic fericit la vârsta de 90 de ani, mândru că are cine să-i ducă mai departe numele

Interviu cu bace Mitru Otlăcan „a lu Pante” din Chitighaz

Numele Otlăcan (Ottlakán) este un nume de familie foarte cunoscut în Chitighaz. Pe lângă supranumele Pante, zece familii poartă numele de Otlăcan, având porecla: a lu Cocoșu, Comaciu, Costan, Gyurcuța, Ni-coara, Petri cei Mari, Pilan, Raiciu, Ursu, Coșcone. La una dintre familiile Otlăcan, cea de pe strada Filimon Sârbu, am făcut o vizită împreună cu fiica lor **Valeria**. Motivul vizitei a fost apropierea aniversării a 90 de ani a lui **Dimitrie Otlăcan**, născut la 2 septembrie 1925, la Chitighaz. Sărbătoritul fiind contemporan cu părinții mei și locuind pe aceeași stradă îi cunosc bine pe toți membrii familiei, iar urmașii lor au învățat la școala românească, fiind elevii mei. M-am dus deci la ei ca acasă...

Pe bace Mitru, căci așa îl cunosc sătenii, l-am găsit vizionând o emisiune tv, în liniște și cu voie bună. S-a bucurat de vizită, dar fiindcă tare demult nu ne-am văzut, a trebuit să-i spun că a cui sunt, căci în sat la noi după poreclă se cunoșteau oamenii. Spunând că sunt a lui Mitru Granciuului (Sarca) și a Măriei Abrudan imediat și-a reamintit de părinții mei căci erau de-o vârstă. După aceste momente, am trecut la depănarea amintirilor despre trecutul familiei și al vieții sale, de la strămoșii lui încoace.

– Cum vă simțiți și cum vă trec zilele?

– Când am intrat în pensie de la colectivul (csopor-tul) Béke, în 1985 am continuat munca în gospodăria noastră proprie. Având

cotețe am ținut porci în număr mare. Fără lucru și fără bani omul sânguinos nu se poate lipsi, mi-am întregit pensia și am ajutat copiii, nepoții. Acum toate merg mai lent, fără grabă, am rămas singur după ce draga mea soție a decedat. Fiica mea Valeria mă îngrijește. Dar nu mă plâng, nu ponozlesc. Din când în când mă vizitează rudele, chiar și înainte de ce ați sosit voi m-a vizitat fiica fratelui meu Gheorghe, Maria Otlăcan Tripon.

– Bace Mitru, vorbește-mi despre familia Otlăcan, despre străbunii dumneavoastră. Cât timp, câte secole putem parcurge înapoi ca să întâlnim numele familiei?

– Putem merge un secol și jumătate. Bunicul meu s-a numit Iosif Otlăcan, așa

știm că s-a născut în 1860. Numele de botez al bunicii a fost Floarea Vidican. Tatăl meu Petru Otlăcan a trăit între 1883–1970. Mama Că-tița Istin între 1889–1975. Familia noastră a ținut de biserică, de limbă, au fost buni creștini. Tatăl meu a fost sfânt și clopotar la biserica ortodoxă. Părinții mei au crescut șapte copii, două fete și cinci băieți: Pe-tru 1910, Gheorghe 1912, Floarea 1914, Maria 1920, Dimitrie 1925, Toader 1927, Ștefan 1928. Dintre frați, numai unul (Gheorghe) a avut mai mulți copii și anume cinci la număr, ceilalți tot câte doi. Eu, adică Dimi-trie Otlăcan m-am născut la 1 septembrie 1925. Toți am crescut în condiții simple, dar cu înțelegere și cinste, am ascultat de părinți, în fiecare duminică mergeam la biserică.

(Continuare în pag. a 9-a)

Un bunic fericit la vârsta de 90 de ani, mândru că are cine să-i ducă mai departe numele

Interviu cu bace Mitru Otlăcan „a lu Pante” din Chitighaz

(Urmare din pag. a 8-a)

Ne părea bine de orice lucru simplu ce primeam, de pâinea frământată de mama și de colacul de duminică. Când eu m-am născut, frații mei erau de 13-15 ani. Ei lucrau ajutând tatălui la creșterea vacilor, cailor și la cultivarea pământului care l-a primit tata de la biserică pentru slujirea ca clopotar. E de știut că biserica ortodoxă a stăpânit 158 holde de pământ până la secularizarea din 1948. Când am ajuns la vârsta de zece ani și eu am lucrat ca slugă (slughită) la bace Petre a lui Berbecariu și la familia Hodajeu (a lui Ițicaș), pentru că ei erau gazde înstărite.

– Devenind adult ce posibilitate de muncă ați avut?

– În 1944 am lucrat la gazde la muncile sezoniere, la arat, semănat, treierat, secerat și cules. Tocmai eram cu căruța în pădure cu alți lucrători, cu a lui Albu și a lui Livius, când în hotarul satului s-a tras frontul războiului. Retrăgându-se

armata maghiară ne-au prins, ne-au adunat și am fost supuși să mergem cu ostașii împreună cu căruța până la Székesfehérvár, Hajmáskér, acolo am căzut prizonierii rușilor.

– După aceste încercări când v-ați putut începe viața proprie?

– În anul 1948 m-am căsătorit cu Florica Ciumpila (a lui Ciutri). Peste un an, la 24 iulie 1949, s-a născut fiul nostru Gheorghe. Atunci locuiam la părinți, pe strada Déli sor. În anul 1954 am construit casa pe strada Filimon, unde locuiesc și azi. Fiica noastră Valeria s-a născut în casa aceasta, la 27 ianuarie 1956.

– Unde ați lucrat, ce loc de muncă ați ocupat după 1948?

– Timp de trei ani am muncit la Bichișciaba la o firmă de construcții ca muncitor necalificat, apoi la Băncuța, la gospodăria de stat (Bánkúti Állami Gazdaság), la partea forestieră am răsadit puieți. În localitatea aceasta mergeam în

fiecare dimineață cu trenul de la gară pe jos. Aici am lucrat 13 ani, de aici am venit acasă să muncesc la cooperativa Béke cu scopul că după ce termin cu munca la colectivă să am ocazie să țin și să îngraș porci ca să avem venituri pentru familie, să le putem da meserie bună copiilor, ca ei să fie muncitori calificați. Fiul Gheorghe a muncit la calea ferată, la MÁV. Și-a întemeiat familie, cu soția au crescut doi copii, Attila și Andrea, e căsătorită are un fiu cu numele Bene.

Fiica Valeria a învățat meseria de coafeză la școala profesională din Jula (MTH). A terminat în 1976. În timpul anilor de ucenicie a participat la concursuri, competiții pe țară, numit după Vidal Sasson, unde a obținut locul doi. Câțiva ani a fost angajată la o frizerie din Jula, din 1980 e coafeză la Chitighaz. Amândoi copiii își au familia proprie, au crescut copii, nepoți. Valeria s-a căsătorit cu Torma László în 1976, au doi fii Rudolf și László.

– În încheiere, vă rog să-mi spuneți cum vedeți dumneavoastră acum situația românilor și viața în satul nostru?

– În satul Chitighaz, comunitatea română a fost hotărâtoare de secole întregi. Străbunii noștri au întemeiat satul acesta, ei au construit biserici, l-au format după chipul lor. Atunci vorbeau numai românește. Acum nu mai e

așa, toate s-au schimbat...

Familia noastră Otlăcan a dat cel puțin șase generații române comunității satului. Cu schimbările, mulți au trebuit să-și caute locuri de muncă în orașe și pe urmă s-au stabilit acolo. Scade numărul românilor din sat, în ulița noastră în afară de două familii maghiare numai români au trăit, acum noi suntem mai puțini. Cu căsătoriile mixte toate se schimbă, copiii nu mai vorbesc românește, nu cresc cu limba mamei.

Un lucru mă mângâie și îmi dă putere, că familia e lângă mine și că toți sunt oameni cu omenie. Nepoții Attila Otlăcan și strănepoții Réka și Martin Otlăcan îmi duc mai departe numele de Otlăcan.

Duminica trecută, familia, fiii, nepoții și strănepoții lui Dimitrie Otlăcan s-au întrunit la casa părintească ca să-l felicite cu ocazia împlinirii a 90 de ani și să fie împreună toți membrii familiei care îl cinstesc. La masă albă cu mâncarea preferată și cu un tort au petrecut ziua aceasta făcând surpriză sărbătoritului.

Din partea Autogubernării locale, primărița Maria Gyuricska Kalcsó l-a felicitat pe sărbătoritul de 90 de ani. Din partea oficialităților, Andreea Abrudan i-a înmănat o diplomă lui Dimitrie Otlăcan, în numele prim-ministrului Ungariei, Orbán Viktor.

Maria Sarca Zombai

Nunta de ametist, sărbătorită de familia lui Mihai Bihari, la 60 de ani de căsătorie

Familia lui *Mihai Bihari* din Bichișciaba a sărbătorit, pe 21 august, 60 de ani de căsătorie. Familia se bucură de doi băieți, patru nepoți și doi strănepoți.

Cu această ocazie, cuplul Bihari a primit cel mai fru-

mos cadou de aniversare a căsniciei lor: cei doi fii ai lor le-au pregătit o surpriză, și-anume, după oficierea ceremoniei de cununie de către ofițerul stării civile de la Primăria din Julia, sărbătorii au fost întâm-

pinați de întreaga familie la o masă festivă în casa din Julia a unui băiat de-al lor. Pe această cale, la rândul nostru le dorim multă sănătate și bucurii în sânul familiei lor.

A.C.

Întemeierea unei noi familii creștine la Micherechi

Înainte de căsătorie, tinerii fac parte din familia în care au venit pe lume. Din clipa în care se căsătoresc, ei pun începutul unei alte familii, întemeiază propria lor familie. Sâmbătă, 5 septembrie, în biserica ortodoxă românească din Micherechi prin Sfânta Taină a

cununiei și-au întemeiat o nouă familie creștină tinerii *Bertold Netea*, viceprimarul localității Micherechi, cu *Nicoleta Bogyó*. Slujba logodnei și Taina Sfintei Cununii au fost săvârșite de Preasfințitul Părinte Episcop *Siluan* și preotul paroh *Ioan Bun*. Tinerii au

fost însoțiți în fața sfântului altar de către nașii *Ioan* și *Florica Ruja*, iar la slujbă au participat rudeni, invitați și mai mulți credincioși, care au dorit să le fie alături celor doi tineri creștini în acest moment deosebit din viața lor.

A.B.

Nuntă de argint în Capela Gojdu din Budapesta

În duminică din 23 august, familia *Gabriela* și *Ludovic Elekes* din Budapesta a hotărât să-și întărească legământul de căsătorie de acum 25 de ani, prin rugăciuni la Capela ortodoxă română din Budapesta. Părintele protosinghel *David* s-a rugat pentru sănătatea și fericirea familiei *Elekes*. La „nunta de argint”, alături de rude, prieteni și cunoștințe, au luat parte și cei doi copii ai familiei *Elekes*, *Iselina* și *Daniel*, care au fost fericiți și plini de emoții ca să țină lumânările în cursul ritualului bisericesc.

Taina Sfântului Botez la Micherechi

Sfântul Botez este întâia dintre Tainele Sfintei Biserici, este ușa prin care se intră în Biserică pentru câștigarea împărăției lui Dumnezeu. Ajungând membri ai Bisericii, omul se poate învrednici de primirea celorlalte Sfinte Taine. Familia *luhas* din Micherechi își păstrează cu vrednicie credința ortodoxă și și-a botezat copilul după datina românească. *Dorina*, prima fetiță a părinților *Roland luhas* și *Enikő Hosszú* din Micherechi a fost botezată duminică, 6 septembrie, în biserica ortodoxă română din Micherechi. Slujba botezului a fost oficiată de că-

tre preotul paroh *Ioan Bun*. Nașii de botez au fost *Ana Poiendan Vereș* și *Béla Vereș*.

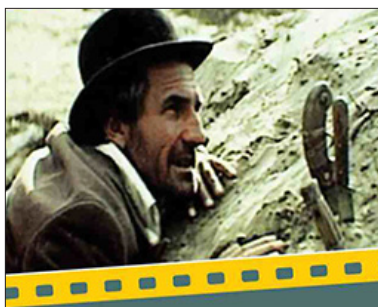
TV

Extemporal la dirigenție

Vineri, 11 septembrie, ora 20.30,
Prima TV

Anul școlar este inaugurat de profesorul Socrate prin extemporalul pe tema „Cum aş vrea să fie dirigențele clasei?”. Popularitatea lui Socrate o îngrijorează pe profesoara de mate, Isoscel, gata oricând să dea jos „milităria din pod”. Dar Socrate are și el grijile pe care i le face Anca, fiica sa îndrăgostită.

PRIN CENUȘA IMPERIULUI

Un film de ANDREI BLAIER

Prin cenușa imperiului

Sâmbătă, 12 septembrie, ora 22.00,
TVR Internațional

La mijlocul anului 1917, Imperiul Austro-Ungar era în pragul destrămării iar națiunile care îl constituiseră secole la rând se ridicau cerându-și dreptul la autodeterminare. Luptele de pe front, morții, tranșeele, victimele, sărăcia, nesiguranța alcătuiesc un tablou dezolant și dezumanizant. În acest context apar personajele principale, două ființe fundamentale diferite dar cu un destin comun.

Vacanța cea mare

Duminică, 13 septembrie, ora 14.00,
TVR Internațional

După ani de zile în care nu a luat legătura cu părintele său, un tânăr pornește în căutarea celui care i-a dat viață: „Neagu Neagu, din Balta Albă”. Casa părintească a rămas miraculos în picioare printre zecile de blocuri ridicate în jur. Însă bătrânul a dispărut fără urmă, iar fiul său nu mai găsește decât urmele unei copilării de mult uitate...

O VOCE ROMÂNEASCĂ

Viața și tradițiile românilor din Ungaria

14 SEPTEMBRIE, LUNI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: De dor și drag – emisiune de muzică populară realizată de Zoe Fuicu (Radio Timișoara) 17.55: Încheiere

15 SEPTEMBRIE, MARȚI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.15: Evenimente culturale din vestul României / relatează Agneta Nica 17.30: Reportaje, interviuri 17.55: Încheiere

16 SEPTEMBRIE, MIERCURI (Ștefan Crâsta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.15: Clubul suporterilor 17.55: Încheiere

17 SEPTEMBRIE, JOI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.20: Revista presei 17.30: Serial: Creștinismul de-a lungul secolelor 17.55: Încheiere

18 SEPTEMBRIE, VINERI (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.55: Încheiere

19 SEPTEMBRIE, SÂMBĂTĂ (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: De dor și drag – emisiune de muzică populară realizată de Daniela Băcilă 17.10: Program de muzică ușoară românească – Portret Vali Sterian 17.55: Încheiere

20 SEPTEMBRIE, DUMINICĂ (Ștefan Crâsta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” – emisiune religioasă 17.00: Sinteză știrilor săptămânii 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicouri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

Ecranul nostru

miercuri, 16 sept., Duna Tv, ora 7.50
Reluare: 16 sept., Duna World, ora 8.35

Programul românesc vă va prezenta un concert de zile mari, care a avut loc la Micherechi, cu ocazia Zilei Limbii Române. Pe scena Casei de Cultură „Gheorghe Dulău” a evoluat unul dintre cei mai cunoscuți interpreți de muzică populară din România: Dinu Iancu Sălăjanu.

Realizator: Ștefan Crâsta

Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio și tv!

Contactele redacției românești:
6721 Seghedin, Blv. Kossuth L.
nr. 29, Tel.: 06-62/549-201

Abonați-vă la E-Foaia la prețul de anul trecut!

„E-Foaia” este varianta electronică a „Foi” tipărite. Cititorii „E-Foi” vor avea avantajul că vor putea citi paginile revistei în color și cu o zi mai devreme decât ceilalți abonați. „E-Foaia” cuprinde și acele articole și fotografii, care în ediția online nu apar. „E-Foaia” este realizată în format PDF și poate fi citită cu programul gratuit Adobe Reader, cu ajutorul căruia puteți să căutați expresii sau conținuturi, dar puteți și printa toată revista.

Abonamente la „E-Foaia”:

3 luni – 1200 ft

6 luni – 2000 ft

12 luni – 3500 ft

MICA PUBLICITATE

Închiriere microbuz

Asociația de Sport din Micherechi

închiriază

microbuz Ford

(de 16 + 1 locuri)

Preț închiriere: 200 Ft/km

Contact:

Ioan Boca (06-70/3393-948)

Casă de vânzare în Jula

Casă de vânzare la doar câteva sute de metri de stațiunea termală Jula, într-un mediu plăcut, și curte, în localitatea Jula. Imobilul are living, bucătărie, sufragerie și trei camere, baie, WC și încălzire centrală cu gaz sau cu lemne. În curte sunt clădiri anexe: garaj, un spațiu pentru lemne. Imobilul are 156 mp și este urgent de vânzare, preț informativ 60.000 euro sau 18 milioane de forinți negociabil. Imobilul se află în orașul Jula, pe strada Szilva la nr 5. Mai multe informații la telefon 0036-70/6308407, adresa e-mail: tiberiu.boca@gmail.com.

ADRESE UTILE

REPREZENTANȚE

Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria (UCRU)

5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8

Tel./fax: (+36-66) 463-079

Președinte: Marius Maghiaru

E-mail: uniuneaculturala@gmail.com

Website: www.romanul.hu

Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria (AȚRU)

5700 Jula, str. Eminescu nr. 1

Tel., fax: (+36-66) 463-951

Președinte: Tiberiu Juhász

E-mail: atru@globonet.hu

MISIUNI DIPLOMATICE

Ambasada României

1146 Budapesta, str. Thököly nr. 72

Tel.: (+36-1) 384-8394

Telefon mobil de permanență: (+36 30) 535 69 12

Vă rugăm să folosiți acest număr de telefon pentru a comunica situații deosebite (ex: accidente, decese, răni, dispariții de persoane), care reclamă urgență - la acest număr de telefon nu se fac programări și nu se furnizează informații consulare.

Ambasador: Victor Micula

Website: http://budapesta.mae.ro

E-mail: budapesta@mae.ro

Consulatul General al României

6720 Seghedin, str. Kelemen nr. 5

Tel./fax: (+36-62) 424-431, (+36-62) 424-429

Telefon mobil de permanență: (+36 30) 6777 980

Consul general: Ioan Fodoreanu

Website: http://szeged.mae.ro

E-mail: szeged@mae.ro

Consulatul General al României

5700 Jula, str. Munkácsy nr. 12

Tel.: (+36-66) 465-130

Fax: (+36-66) 465-142

Telefon mobil de permanență: (+36-30) 635-7181

Consul general: Florin Trandafir Vasiloni

Website: http://gyula.mae.ro/

E-mail: gyula@mae.ro

INSTITUȚII CULTURALE

Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria

5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8

Tel., fax: (+36-66) 463-079

Director: dr. Maria Berényi

E-mail: romanintezet@gmail.com

Web: www.romanintezet.hu

Institutul Cultural al României de la Budapesta

1146 Budapesta, str. Izsó nr. 5

Tel.: (+36-1) 383-2693, fax: (+36-1) 383-5345

Director: Gabriela Matei

E-mail: romankulturalis.intezet@upcmail.hu

Web: www.icr.ro/budapesta

Institutul Cultural al României Budapesta – filiala Seghedin

6720 Seghedin, piața Dugonics nr. 2.

E-mail: rki.szeged@invitel.hu

Amintiri de jumătate de secol din băncile școlii din Jula

Elevii promoțiilor 1958–1962 și 1959–1963 ai Liceului „Nicolae Bălcescu” din Jula au revăzut liceul, care i-a format timp de patru ani. Revederea organizată marți, 25 august, a fost un bun prilej de aduceri aminte ale celor mai frumoși ani de liceu.

Întâlnirea de 52 și de 53 de ani de la absolvirea liceului a fost organizată de domnul Vasile Nemeș. Foștii elevi au fost primiți de dr. Maria Gurzău Czegledi, actuala directoare a liceului românesc julan. După o scurtă prezentare a activităților liceului, foștii elevi au depus o coroană de flori la statuia lui Bălcescu, după care s-au așezat din nou în bănci și fiecare a prezentat secvențe din cartea vieții lor. În semn de recunoștință, pentru elevii care au trecut în veșnicie, s-a adus un omagiu, în timp ce au povestit despre viața lor, la masa albă s-au aprins luminări, astfel aducând un omagiu colegilor care nu au putut împărtăși bucuria revederii. Evenimentul a continuat la masa albă în sala de cupolă a liceului, cu un scurt montaj literar, în cadrul căreia Ioan Bădici și Vasile Nemeș au recitat poezii în limba maghiară

și română. După partea festivă a întâlnirii, am stat de vorbă cu organizatorul Vasile Nemeș.

– De ce ați decis ca această întâlnire să aibă loc acum, așa, fără să fie an rotund?

– La întâlnirea de promoție din 2013, colegul de clasă Alexandru Pintye a avut ideea ca aceste întâlniri să fie organizate mai des, tot la trei, nu la cinci, cum era până acum. Zis și făcut, însă dânsul nu a mai putut participa la serbarea de astăzi fiindcă în urmă cu o lună și jumătate s-a stins din viață. Tocmai el a fost acela care a propus ca întâlnirea să fie organizată din trei în trei ani, însă, nici pe cea de astăzi nu a mai ajuns-o. Promoția 1958–1962 a numărat 24 de elevi, dintre care 8 persoane nu mai trăiesc, iar din cealaltă clasă, promoția 1959–1963, patru persoane s-au stins din viață din efectivul total de 18. Efectivul total al celor două

clase de-a rândul anilor a scăzut, așa că mă bucur că în anul acesta am putut organiza pentru prima oară întâlnirea comună a celor două clase. Bineînțeles că și ei s-au învoit ca în viitor să organizăm împreună această întâlnire.

– Dintre cei invitați de către Dumneavoastră, toți au fost prezenți astăzi la liceu?

– Mulți nu au putut veni pentru că au probleme de sănătate, iar o colegă din clasa noastră, Iuliana Gherdan, trăiește în Australia.

– Ce fel de satisfacții v-a dat această întâlnire?

– Pentru mine a însemnat o muncă în plus ca să organizez și întâlnirea celeilalte clase, fiindcă cu ei nu m-am întâlnit de când am terminat liceul, de 53 de ani. Dar am colaborat excelent, pentru că la liceu, în anul doi, fetele și băieții am avut împreună ora de educație fizică, am umblat prin satele românești din Ungaria la programe culturale, unde s-au născut prietenii de o viață.

– Cum vă amintiți de anii de liceu?

– Aici am cunoscut prima dată sentimentul dragostei. Prima dată aici am fost îndrăgostit de învățătoarea mea, iar apoi la școala generală de fetele din clasă. Viața la cămin, jocurile comune ne-au format într-un colectiv adevărat.

– În viața de zi cu zi țineți legătura cu foștii colegi de clasă?

– Bineînțeles, țin legătura prin telefon, e-mail, skype cu foarte mulți colegi de clasă. După cum am mai

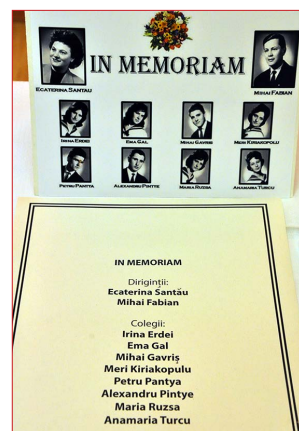
spus, avem o colegă care trăiește în Australia și cu ea vorbesc la skype aproape în fiecare săptămână. Chiar și astăzi, după amiază, între orele 5 și 6 am organizat o convorbire prin skype cu dânsa.

– Pe cine ați avut ca dirigintă?

– În primul an de liceu am avut-o ca dirigintă pe Ecaterina Santău, după care, pe 1 septembrie 1959 a fost numită în funcție de director, apoi, în următorii doi ani a urmat Svetozar Rotar, iar în anul patru de liceu l-am avut pe Mihai Fabian, care era profesor de educație fizică. Iar cealaltă clasă l-a avut ca diriginte pe Iosif Balog.

– Care este secretul acestei coeziuni, acestei forțe care unește această mică comunitate?

– Trebuie să fie în fiecare clasă una sau două persoane, care pun suflet pentru asemenea evenimente. Pentru întâlnirea de astăzi,

de exemplu, a trebuit să mă deplasez la două persoane pentru că nu au răspuns la invitație, nu au dat nici un semn de viață. În ciclul gimnazial am avut ca diriginte pe profesorul Korondi Endre, care ne-a ajutat mult să fim uniți. Am fost un colectiv foarte bun. Faptul că am fost uniți, adevărate și reușita întâlnirii de astăzi. Am avut parte de o întâlnire, unde atmosfera a fost înălțătoare și emoționantă.

Ana Cioca

**FOAIA
românească**
11 septembrie 2015
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Șimon. Colectiv redacțional: Anca Liana Butar, Ana Cioca Czesznak. Editura și redacția: 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789, E-mail: foaia@foaia.hu, Editor responsabil: Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Schneider Nyomda Kft, 5700 Jula, str. Károly R. nr. 7. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Ciongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2015: 3 luni 1200 forinți; 6 luni 2400 forinți; 1 an 4800 forinți. Publicația apare cu sprijin de la Fondul de Subvenții al Ministerului Resurselor Umane (Budapesta, Ungaria), acordat prin Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria, și de la MAE - DPRRP (București, România).